

Zienswijze Dorpsbelangen Oudeschip op Nota Reikwijdte en Detailniveau Project MER Oostpolder

0. Inleiding

Dorpsbelangen Oudeschip vertegenwoordigt de belangen van de inwoners van het dorp Oudeschip en het buitengebied, waaronder het buurtschap Koningsoord.

De laatste decennia hebben de ontwikkelingen in de Eemshaven een grote vlucht genomen. De gebiedsontwikkeling Oostpolder schetst een beeld van mogelijke ontwikkelingen die een verdere impact op onze leefomgeving zullen hebben. Wij willen vooraf opmerken dat wij niet tegen ontwikkelingen zijn en met name niet tegen ontwikkelingen die met de energietransitie te maken hebben. Ook wij maken ons uiteraard zorgen over het klimaat voor onze generatie en toekomstige generaties. We beseffen terdege dat daarvoor maatregelen nodig zijn en ook dat de Eemshaven daarin een belangrijke positie in kan nemen. Echter, dat betekent voor ons niet dat de Oostpolder dan maar helemaal volgebouwd moet worden met alle mogelijk denkbare activiteiten. Onze leefomgeving moet wel leefbaar blijven en daar willen wij als bewoners serieus in genomen worden. Wij willen aan de basis meedenken/-besluiten over wat wel én niet, waar en hoe wij meer lusten en minder lasten kunnen verkrijgen.

Hierna geven we onze zienswijze op de Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Project MER Oostpolder. In paragraaf 1 geven wij onze zienswijze op de voorgestelde procedure. Daarna schetsen we in paragraaf 2 een beeld van onze leefomgeving. Paragraaf 3 verwoordt onze zienswijze/reactie op de NRD Project MER-Oostpolder. In paragraaf 4 sluiten we af met een nawoord.

1. Voorgestelde procedure

Momenteel liggen gelijktijdig: 1. de Plan-MER Oostpolder, 2. de ontwerp Structuurvisie Oostpolder en 3. de Nota Reikwijdte en Detailniveau (Project-MER) Oostpolder ter visie. Wij vinden het fundamenteel onjuist dat alle drie op het zelfde tijdstip ter visie worden aangeboden. Immers, een structuurvisie kan pas worden opgesteld wanneer de Plan-MER is vastgesteld (na inspraak). Hetzelfde geldt voor de NRD Project-MER. Eerst moeten de Plan-MER én Structuurvisie (na inspraak) zijn vastgesteld (de 'Wat'-vraag) voordat de NRD Project-MER (de 'Hoe'-vraag) aan bod kan komen. Wij pleiten er daarom voor om eerst de volledige procedure van de Plan-MER te doorlopen en daarna de andere onderdelen van de procedure!

2. Onze leefomgeving

Bewoners van met name de dorpen Oudeschip en Spijk en omgeving, waaronder omringende buurtschappen, hebben al jaren te maken met uitbreidingsactiviteiten in de Eemshaven.

2.1 Zo hebben de afgelopen 10 jaren o.a. de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Bouw van een (van oorsprong gasgestookte) Energiecentrale
- Bouw RWE kolencentrale
- Aanleg van Google Datacenters
- Aanleg van een Windturbinepark in de Oostpolder e.o.
- Aanleg van twee waterleidingen (mede t.b.v. Google)
- Aanleg van een nieuwe 380 kV hoogspanningsleiding (ook dichterbij Oudeschip)
- Aanleg van LNG terminals
- Uitbreiding gebruik stoken van Bruinkool door Pouw
- Aanleg Helihaven

Genoemde activiteiten hebben enerzijds in de aanlegfase, anderzijds in de gebruiksfase onze leefomgeving ernstig onder druk gezet. Denk hierbij aan geluidsoverlast, luchtkwaliteit, lichtvervuiling, onveiligheid

veroorzaakt door verkeersdruk(te) (o.a. sluipverkeer en veel te snel rijdend verkeer op smalle wegen en in dorpen. Maar ook vanuit het oogpunt van klimaat en sociale cohesie valt het nodige op te merken¹.

2.2 De geplande uitbreiding van de Eemshaven, het zogenoemde Oostpolder project, zet de leefomgeving verder onder druk. Een incomplete opsomming van mogelijke activiteiten:

- Waterstof (WNNN Noord)
 - Electrolyzers
 - Waterstofleiding
- Project Aanlanding Wind op Zee ²
 - Transformatorstation en convertorstations TenneT
 - een tweetal alternatieven voor een stroomkabel die ons leefgebied direct raken
- Andere industrialisatie (zoals: datacenters, batterijfabrieken?)
- Afbraak oude 220 kV hoogspanningsleiding Eemshaven – Vierverlaten
- Verdubbeling N33 (N46?)
- Twee autonome, maar wel van invloed zijnde ontwikkelingen
 - Zonneparken. Het voornemen om een 12 ha groot zonnepark bij Nooitgedacht te realiseren is nog steeds niet formeel afgewezen (hoewel de gemeente Eemsdelta haar medewerking er niet aan wil verlenen)
 - Aanleg van een 2^e datacenter door QTS

Beseft u wat onderstaande ontwikkelingen voor impact hebben gehad en gaan krijgen op leefbaarheid van de lokale regio?

3. Zienswijze NRD Project MER Oostpolder

Zoals wij hiervoor (in paragraaf 1) opmerkten, vinden wij het ter visie leggen van de NRD Project MER Oostpolder voorbarig en niet opportuun.

Desondanks willen wij toch reageren. Deze reactie bestaat uit twee delen. Enerzijds voegen we integraal onze zienswijze op het Plan-MER Oostpolder bij (zie onder 3.A). Dit doen we omdat in de NRD Project-MER ook wordt verwezen naar de Plan-MER. Anderzijds geven we onze zienswijze/reactie op hoofdstuk 4 van de NRD (zie onder 3.B).

3.A Integrale zienswijze Plan-MER Oostpolder:

Onze zienswijze/reactie relateren we aan de ‘samenvattende milieueffectrapportage PlanMER gebiedsontwikkeling Oostpolder’

¹ Tijdens de bouw van nieuwe fabrieken, datacenters e.d. wordt gebruik gemaakt van honderden, zo niet duizenden, veelal tijdelijke werknemers die niet in de buurt van de Eemshaven wonen. Dit brengt veel werkverkeer met zich mee wat extra druk(te) legt op wegen en voor meer CO₂ uitstoot zorgt. Het huisvesten van veelal buitenlandse tijdelijke werknemers in de omliggende dorpen legt enerzijds een extra claim op de toch al onvoldoende woningvoorraad voor andere doelgroepen. Anderzijds nemen, begrijpelijkerwijs, tijdelijke inwoners niet of nauwelijks deel aan het dorpsleven wat niet bevorderlijk is voor de sociale cohesie van gemeenschappen.

² Tot 2031 wordt ca. 4,7 GW elektriciteit op zee opgewekt. Met het nieuwe 380 kV hoogspanningstracé kan nog ca. 2 GW aan op zee opgewekte energie worden afgevoerd. Het restant (tot 2031) van 2,7 GW moet bijvoorbeeld d.m.v. elektrolyse in waterstof worden omgezet of in de vorm van batterijen. Na 2031 moet er nog minimaal 4 GW en maximaal 7 GW aan op zee opgewekte energie worden verwerkt/afgevoerd.

- Wordt dat allemaal omgezet in waterstof en zijn er dan nog weer nieuwe elektrolyzers nodig?
- Kan de opslag door middel van batterijen hier een rol in spelen?
- Wordt ook nog elektriciteit via (noodzakelijke) nieuwe hoogspanningslijnen afgevoerd? Zo ja, gebeurt dit dan door masten of ondergronds?

3.1 Parallele ontwikkelingen

De onder paragraaf 2.2 genoemde ontwikkelingen rondom het Programma Aansluiting Wind op Zee (PAWOZ) en het Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord (WNNN Noord), lopen parallel aan de ontwikkeling van de Oostpolder. In de Plan-MER Oostpolder zijn de effecten hiervan niet meegenomen.

PAWOZ:

- Momenteel is er nog geen besluit genomen waar de elektriciteit die op zee is/wordt opgewekt wordt aangeland. Er zijn 2 tracés die in het plangebied van de Oostpolder lopen en daar impact hebben: langs de Dijkweg of langs de Bermsloot. Het tracé langs de Dijkweg heeft de meeste impact en blokkeert ook nog mogelijkheden voor aanleg en toegankelijkheid van groenstroken en planten van bomen. Een alternatief tracé is een tunnelroute door de Waddenzee. In zo'n route kunnen dan diverse (ook toekomstige) kabels en leidingen worden gebundeld. In een gesprek met vertegenwoordigers van Tennet wordt zo'n tunneltracé als een uitdaging gezien, o.a. vanwege veiligheidsaspecten. Echter, vanuit landschappelijk oogpunt en sociale aspecten, biedt zo'n tunnelroute grote voordelen. Wij pleiten er daarom voor, net zoals Groningen Seaports en anderen, te kiezen voor zo'n tunnelroute, zie ook: <https://dvhn.nl/economie/Tunnel-onder-de-Waddenzee-is-een-sexy-idee.-Maar-nog-nergens-ter-wereld-uitgevoerd-28521772.html>.
- Voor het aansluiten van de op zee opgewekte elektriciteit moeten in de Eemshaven bestaande transformatorstations worden uitgebreid en zijn er nieuwe convertorstations nodig. Echter, ook in de Oostpolder zal een nieuw groot transformatorstation nodig zijn (concept tekening van Tennet 'Schematische aansluiting van 4,7 GW aan Windparken'). Op een kaart van Tennet d.d. 13-04-2023: 'Gezamenlijke verkenning van locaties voor TenneT infrastructuur' wordt het oostelijk deel van de Oostpolder hiervoor genoemd. De Plan-MER vermeldt hier niets over! In een recent gesprek met TenneT-vertegenwoordigers werd ons duidelijk dat het gehele gebied dat ingeklemd ligt tussen Het Tjariet, de N33 en de Dijk(weg), ca. 85 hectare hiervoor benodigd is. Niet alleen voor het transformatorstation, maar ook voor infrastructuur, groen e.d. Gezien het ruimtebeslag van het transformatorstation, zal e.e.a. vrij dicht tegen de Dijk(weg) gebouwd (moeten) worden. Hoewel er nog geen duidelijk beeld is van de totale oppervlakte van het geheel, varieert de hoogte tussen de 10 en 20 meter voor gebouwen en ca. 30 meter voor bliksemgeleiders. TenneT heeft met de Provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland afgesproken dat de uitwerking van een dergelijk transformatorstation wordt geïntegreerd in de gebiedsontwikkeling Oostpolder. Een tweetal opmerkingen hierbij:
 - o Normaliter zou TenneT voor de aanleg van een transformatorstation een eigenstandige MER-procedure volgen. Onze vraag is echter: waar, wanneer, door wie en in welke mate van detail e.e.a. wordt uitgewerkt?
 - o O.i. zijn er ook mogelijkheden om het transformatorstation dichterbij de bestaande Eemshaven i.c. bij de bermsloot, te situeren. We zouden graag zien dat ons alternatief op haalbaarheid wordt onderzocht.

WNNN Noord:

- HyNetwork Services B.V. (HNS; 100% dochteronderneming van N.V. Nederlandse Gasunie) heeft parallel aan de N33 vanuit de Eemshaven richting Spijk e.v. een nieuwe waterstofleiding, naast bestaande gasleidingen, geprojecteerd. Hiervoor heeft HNS een MER-procedure gestart. Voor een deel interfereert deze nieuwe waterstofleiding met het plangebied van de Oostpolder en meer in het bijzonder met de TenneT plannen. Hoe wordt hier mee omgegaan?

3.2 Zienswijze Plan-MER

- Pagina 5: 'De provincie Groningen is op zoek naar versterking van de werkgelegenheid in andere en nieuwe sectoren'. Voor ons is zeer de vraag of deze nieuwe werkgelegenheid inderdaad terecht komt in de regio Eemshaven. Hoeveel werkgelegenheid gaat er überhaupt ontstaan, wat is de kwaliteit van de banen, zijn het tijdelijke (vooral in de bouwfase) of structurele banen? In geval er geen match is tussen de aangeboden werkgelegenheid en het arbeidspotentieel in de regio, (hoe) wordt er in voorzien dat er een (betere) regionale match komt? Waar gaan deze werknemers wonen? Is dit lokaal of op afstand?

Dit zal een toename van het wegverkeer veroorzaken of een woning tekort in een krappe woning markt die al tijden onder druk staat.

- *Pagina's 9, 10 en 11*: De terminologie van de 3 locaties wordt niet consistent gebruikt. Soms wordt de basislocatie ook als locatiealternatief aangeduid. Later worden Eemshaven-West en Delfzijl-Zuid weer locatiealternatieven genoemd. Door het gebruik van het begrip '**basis**alternatief' wordt naar onze mening al duidelijk voorgesorteerd op dit alternatief.

- *Pagina's 10 en 11*: De zeer belangrijke tabel 2.2 'Effectenbeoordeling locatiealternatieven' roept vele vragen op. Zowel methodologisch als inhoudelijk. Zie hierna.

Methodologisch

- Er is geen verantwoording van de onderzoeksmethode (ook niet in het complete rapport)
- Wie hebben de criteria geformuleerd en wegen alle criteria even zwaar mee?
- Wie hebben de scores toegekend aan de criteria voor de 3 locatiealternatieven?
 - Hoeveel personen
 - In welke hoedanigheid (adviseurs, ook gemeente, provincie, burgers ³?)
 - Het is logisch dat er veelal een kwalitatieve beoordeling heeft plaatsgevonden. De input hiervoor komt waarschijnlijk uit de onderliggende onderzoeken (bijlagen bij PlanMER). Pure objectiviteit is daarmee niet te behalen, wel 'Inter-subjectiviteit' (het liefst vanuit verschillende actoren)

Inhoudelijk

Hieronder belichten we de meest in het oog springende punten:

Verkeer:

- Wegverkeer – leefbaarheid/verkeersveiligheid: Bij alternatief Delfzijl West wordt onderscheid gemaakt tussen wel of niet verdubbeling, bij de andere alternatieven niet. Onduidelijk is of bij de alternatieven Oostpolder en Eemshaven-West wel of niet rekening gehouden wordt met de verdubbeling van de N33? De Eemshavenweg N46 wordt niet in beschouwing genomen. Hier hebben zowel de Provincie als de gemeente het Hogeland ook de ambitie om deze te verdubbelen (o.a. 'Mobiliteitsprogramma Het Hogeland (2023 – concept)' in: 'Structuurvisie Oostpolder 13-05-2023, pagina 16).
- Mochten er ontwikkelingen in de Oostpolder gaan plaatsvinden, dan pleiten wij ervoor dat de werkzaamheden gefaseerd beginnen vanuit de richting van de Eemshaven. Hierdoor worden het dorp Oudeschip en omliggende buurtschappen van vele duizenden verkeersbewegingen ontzien.

Geluid:

- Laag frequent geluid (LFG) wordt niet meegenomen in de MER (ook niet bij 'Leemten in kennis'). In toenemende mate ervaren omwonenden lichamelijke/geestelijke klachten van LFG, o.a. veroorzaakt door windturbines, gastransportleidingen en Elektriciteits Transformatorstations. Voor een complete beoordeling van 'geluid' moeten o.i. ook effecten van LFG worden meegenomen en gewogen.
- Binnen de MER wordt 66 dB als cumulatieve bovengrens gehanteerd voor geluid door windmolens, industrie en verkeer. Daarboven moeten er mitigerende maatregelen worden genomen. Daarmee wordt strikt vastgehouden aan de in 2017 vastgesteld 'structuurvisie van Eemsmond – Delfzijl' (die in 2021 nog is herbevestigd). Deze bovengrens van 66 dB vinden wij te hoog. Wij pleiten voor een lagere grens. Met Bugel/Hajema concluderen wij dat er een minimale geluidsruimte over is voor de ontwikkelingen in de Oostpolder. Wij vinden dan ook dat die minimale ruimte niet maximaal gebruikt mag worden.

³ Het past bij een 'open planproces' en bij de Omgevingswet dat bewoners van meet af aan in een project worden meegenomen. Onderzoeken wijzen uit dat dan vaak onvoorziene 'win-win'-situaties bereikt kunnen worden. Het zou voor het draagvlak zeker bijdragen dat bewoners een stem hebben in: het opstellen van thema's, criteria, zwaarte ervan en het feitelijke beoordelingsproces (dus proactief in plaats van reactief).

Externe Veiligheid:

- De beoordeling en impact van dit item vinden wij zwaar onderbelicht. Met name het aantal windmolens in de Oostpolder, maar ook in Eemshaven-West (+ de nog te realiseren 24 windturbines aldaar) heeft grote impact op de veiligheid van andere industrieën en arbeidsomstandigheden van werknemers⁴. Bewoners die in de polder lopen klagen nu reeds van ijsvorming op de wieken van de windturbines. Meermalen hebben ze te maken gehad met rondvliegende brokken ijs. Bij industriële bebouwing en daarmee gepaard gaande menselijke activiteiten wordt het risico van ongelukken door ijsafzetting op de wieken vele malen groter. Hoe wordt dit veiligheidsrisico opgelost?
- Is de veiligheid van waterstof transportleidingen meegenomen?

Natuur:

- Natura 2000 gebieden. Waarom een '- -' score voor het Eemshaven-West alternatief? In dit gebied staan al 23 Windturbines. Er staan nog 24 windturbines gepland, waarvan er 11 tegen de zeedijk aan staan gepland. Dit doet al een aanslag op het natura 2000 gebied.
- NNN. Waarom een '- ' score voor Eemshaven-West? Het Deelrapport Natuur (pagina 36) geeft geen NNN externe werking.

Landschap:

- Landschappelijke structuren en elementen + ruimtelijk-visuele kenmerken: Waarom een '- -' score Eemshaven-West? Hier staan al windmolens en er komen er nog meer bij. Dit geeft ook al landschappelijk versturende elementen. De impact van industrialisatie aldaar zal daardoor minder zijn. Er wordt gesteld dat vanaf de Waddenzee gezien de impact op landschap bij alternatief Eemshaven-West groter is dan bij het Oostpolder alternatief. Wat is de waarde om de gezichtshoek vanaf de Waddenzee mee te nemen. Veel belangrijker lijkt ons het zicht vanuit land/bewoners te nemen. Wij zijn het oneens met de opmerking dat het basisalternatief Oostpolder landschappelijk gezien de meest logische uitbreiding is. De industrialisatie aldaar leidt tot een opeenstapeling van landschap ontsierende elementen.
- Historisch geografische patronen + historisch bouwkundige elementen: waarom een '- ' score bij alternatief Eemshaven-West?
- Indien de N33 verdubbeld wordt, is dit ook meegenomen in de waardering van de verschillende locatiealternatieven?

Gezondheid:

- Waarom heeft MGR bij locatie Oostpolder een '- ' score. Als gekeken wordt naar de conclusie: 'de potentiële toename van milieugezondheidsrisico's bij de Oostpolder is duidelijk hoger dan bij de locatiealternatieven Eemshaven-West en Delfzijl-Zuid', dan is een '- -' score hier op zijn plaats voor locatie Oostpolder. Verder vinden wij dat het thema 'gezondheid' wel erg summier is onderzocht, slechts op één criterium'. Bij 6 van de 8 beoordeelde thema's worden minimaal 4 criteria gehanteerd. Dit staat in schril contrast met één criterium bij thema 'Gezondheid'.

Sociale effecten:

- De sociale effecten zijn in de presentatie onsamenhangend en incompleet weergegeven en beoordeeld. In het plan-MER (samenvatting) rapport Tabel 2.2 op pagina 11) staat het volgende:

⁴ Het is niet voor niets dat Tennet, in het kader van veiligheid, voor de realisatie van een groot Transformatorstation en Converterstations in de Oostpolder kiest voor locaties waar zo weinig mogelijk windturbines staan.

Thema	Criterium	MER-referentie-situatie	Basisalternatief Oostpolder	Locatiealternatief Eemshaven-West	Locatiealternatief Delfzijl-Zuid
gezondheid	MGR	0	-	0/-	0/-
sociale effecten	toegankelijkheid en gevarieerdheid van voorzieningen	0	+	0/+	0/+
	mate van vertrouwen in besluitvormingsproces	0	--	de locatiealternatieven zijn voor dit criterium niet beoordeeld. De mate van vertrouwen hangt samen met het voorkeursrecht op locatie Oostpolder. Wanneer voorkeursrecht op één van de locatiealternatieven gevestigd wordt, zal deze waarschijnlijk ook negatief beoordeeld worden op de mate van vertrouwen in het besluitvormingsproces.	
	belevingsaspect omgeving	0	--	-	-
	woningwaarde	0	0/-	-	-

- Tabel 13.1 (pagina 70 uitgebreide MER) vermeld voor het thema 'Sociale effecten' de volgende criteria en beoordelingswijze:
- **Sociale cohesie:** kwantitatieve cijfers over participatie/kwalitatief (expertoordeel) - effect op sociale cohesie (bijvoorbeeld verstoring van sociale structuren vanwege verschillende posities: financieel voordeel vs. Overlast
 - Mate van vertrouwen in besluitvormingsproces kwalitatief (eventueel via draagvlakmeting)
 - Belevingsaspect omgeving kwalitatief (expertoordeel) - visuele hinder en horizonvervuiling - effecten dorpsaangezicht
 - **Werkgelegenheid** kwalitatief (expertoordeel)- werkgelegenheidseffecten
 - **Woningwaarde** kwalitatief (expertoordeel) - waardeontwikkeling vastgoed (€/jaar)
 - **Gedwongen verhuizing** kwalitatief (expertoordeel) – aantal gedwongen verhuizingen

De in de hoofdstukken 6 tot en met 12 (van de uitgebreide MER Rapport) verwoorde thema's en criteria worden letterlijk gebruikt in 'Tabel 2.2 Effectenbeoordeling locatiealternatieven' De criteria die zijn opgenomen in hoofdstuk 13 (van de uitgebreide MER): 'Sociale effecten' zijn summier of niet in tabel 2.2 onder sociale effecten opgenomen.

Zo wordt '**sociale cohesie**' zeer beperkt beschreven en de criteria '**werkgelegenheid**' en **gedwongen verhuizing**' worden **niet** beschreven en dus ook niet beoordeeld. Het criterium '**woningwaarde**' is voor ons onnavolgbaar en o.i. te positief beoordeeld.

De '+' score op 'toegankelijkheid en gevarieerdheid van voorzieningen is o.i. niet verdedigbaar. Bovendien wordt het criterium 'mate van vertrouwen in besluitvormingsproces' alleen voor de locatie Oostpolder beoordeeld (en wel met '-' score). Omdat de andere locaties niet op dit criterium kunnen worden beoordeeld, is het (onderzoekstechnisch) niet valide en betrouwbaar dit criterium alleen voor de Oostpolder te scoren.

Kortom: dit voor ons zeer belangrijke thema 'Sociale Effecten' is onvoldoende onderzocht en niet adequaat beoordeeld.

3.B Zienwijze op hoofdstukken 1 tot en met 4 van de NRD:

Onder '2. Onze leefomgeving' hebben we genoemd dat bewoners van met name de dorpen Oudeschip en Spijk en omgeving, waaronder omringende buurtschappen, al jaren last hebben van de bestaande uitbreidingsactiviteiten in de Eemshaven. Ook noemen we daar denkbare ontwikkelingen t.g.v. de uitbreiding van de Oostpolder. Bij het realiseren van de plannen in de Oostpolder krijgen we tijdens de bouw ook vele jaren te maken met vrijwel alle thema's en criteria die in de MER zijn verwoord: verkeer, geluid, externe veiligheid, stikstofdepositie, natuur, landschap, gezondheid en sociale effecten.

In onze beleving zal daardoor een sterk cumulatief (negatief) effect optreden. Het is van belang om deze leefbaarheidsaspecten tijdens de bouw ook in kaart te brengen en 1. mee te nemen in de besluitvorming omtrent de (spreiding van) locaties, of 2. welke mitigerende/compenserende maatregelen hiervoor genomen moeten worden.

De NRD Project-MER geeft in Tabel 4.2 de thema's en de criteria weer, waarop beoordeeld wordt, zowel voor de gebruiksfase als in voorkomend geval voor de aanlegfase. Zoals hierboven benoemd, kan de aanlegfase een lange periode betreffen, gezien het scala en de omvang van activiteiten.

Niet bij elk thema wordt duidelijk of het om de gebruiksfase of de aanlegfase gaat. Bovendien is niet duidelijk waarom er bij sommige thema's niet op de aanlegfase wordt ingegaan: Wegverkeer – afwikkeling (veiligheid), gezondheidsbescherming, lucht en landschap. Verder mist in de tabel het aspect 'Sociale aspecten' voor de aanlegfase: Sociale Cohesie, Mate van Vertrouwen in besluitvormingsproces, Belevingsaspect omgeving, werkgelegenheid, woningwaarde, gedwongen verhuizing.

4. Nawoord

In onze reactie hebben wij aandacht gevraagd voor onze leefomgeving tot nu toe en de mogelijke effecten voor de toekomst. Reeds langere tijd hebben wij er ook indringend voor gepleit dat alle 3 MER alternatieve grondig onderzocht zouden moeten worden. Naar onze overtuiging is dat niet gedaan, zoals blijkt uit onze hiervoor gegeven reactie op de effectenbeoordeling van de locatiealternatieven. Wij hebben ons niet expliciet uitgesproken over bijvoorbeeld 'inrichtingsvarianten' en 'hoeken van het speelveld'. Dit vinden wij op dit moment niet opportuun. Eerst zal er een grondige beoordeling van de locatiealternatieven moeten liggen. Daarna een keuze van een alternatief, waarbij het voor ons ook zeer goed denkbaar is dat er een combinatie van locaties kan worden aangewend. Daarmee kunnen bijvoorbeeld grenzen van activiteiten verder van bewoningen worden gerealiseerd, waardoor overlast kan worden beperkt en de leefbaarheid kan worden geborgd.

De gedetailleerde uitwerking van het voorkeursalternatief (VKA) van de Oostpolder in de MER, het direct opnemen daarvan in de concept Structuurvisie en het gelijktijdig ter visie leggen van de Notitie Reikwijdte en Detail voor de Project-MER getuigt in onze ogen niet van een empathisch, open plan proces. Het is jammer om te constateren, maar deze aanpak bevestigt onze vermoedens dat het alleen maar gaat om de Oostpoldervariant. Dit zouden we ten eerste betreuren.

uitwerking van het voorkeursalternatief (VKA) van de Oostpolder in de MER, het direct opnemen daarvan in de concept Structuurvisie en het gelijktijdig ter visie leggen van de Notitie Reikwijdte en Detail voor de Project MER getuigt in onze ogen niet van een empathisch, open plan proces. Het is jammer om te constateren, maar deze aanpak bevestigt onze vermoedens dat het alleen maar gaat om de Oostpoldervariant. Dit zouden we ten eerste betreuren.

Tot slot. De provincie Groningen heeft bewoners/belanghebbenden externe, onafhankelijke deskundigheid (Antea Group) aangeboden om de MER en aanverwante documenten te begrijpen, te beoordelen en er op te reageren. Dit aanbod waarderen we uiteraard. Hier heeft één bewoner gebruik van gemaakt. De bewoner heeft geen vragen gesteld, maar van de gelegenheid gebruik gemaakt om haar mening te ventileren hoe zij denkt over de ontwikkeling/uitbreiding van de Oostpolder/Eemshaven. Feitelijk is het niet te doen om een grote stapel MER documenten online of fysiek te lezen. Je moet je toch wel behoorlijk in de materie hebben verdiept om met gerichte vragen aan te kloppen bij de geboden ondersteuning⁵.

⁵ Het comité Bewoners Belangen Eerst Oostpolder (BBE) is een samenwerkingsverband van de dorpsbelangen Oudeschip en Spijk. Dit comité heeft wel gepast gebruik kunnen maken van de geboden ondersteuning. Dit was echter alleen mogelijk omdat BBE diep in de materie is gedoken en daarom ook gerichte vragen heeft kunnen stellen aan de Antea Group in een uitgebreid fysiek gesprek.